

E. Ligea L. Hegyeink közt, de csak a völgyekben fordul elő jókora nagy példányokban, melyek alapszíne feketés barna, sávja pedig széles. *Var. Adyte* Hb. valamivel kisebb és világosabb; alsó szárnyának fonák oldalán a sáv agyagsárgás vagy csaknem fehéres színű. Kisebb példányai az *E. Euryale*-től igen nehezen megkülönböztethetők, mivel felületük inkább ennek, és csak fonák oldaluk a *var. Adyte*-nek felel meg.

E. Euryale Esp. közt a következő eltérések akadnak: *ab. ocellaris* Spr., mely azonban nem mindig felel meg a leírásnak, a mennyiben számos példánynál az apró vörös pettyek nem mutatnak fekete pontot. A *var. Philomela* Esp.-nek számos eltérése van. A sávok csupán oly pettyekből állnak, melyek vagy rajztalanok, vagy szemük vak, avagy csak fekete pontot mutat; fonák oldalukon a rendes sáv sárgás vagy fehér, erősen csipkézett; azonkívül tő felől még egy fehéres sáv tűnik fel.

Mindezen *Erebia*-eltérések július végén a Branyiszkó hegy-ségben, a hegyek tetején fordulnak elő, ahol az erdő megszűnt és nagy rétek terülnek el.

Satyrus Dryas Sc. nálunk nagyon változik. A felső szárny fonák oldalán levő szemek csaknem mindig vöröses-sárga keretűek, és számos példánynál a szemek közt fehéres vonalkák mutatkoznak. Az alsó szárny fonák oldalán a ♀-nél erősebb, a ♂-nél gyöngébb, tisztán kivehető fehér sáv van; a felületen is többnyire kék pupillás szem áll a belszegélyen. — Az idén (1899.) ♀-t fogtam, melynek igen nagy kék szeme van és a nagyobb szem fő löt (a 2. sejtben), a 3. sejtben is látható széles, de kisebb kék szem, mely alul is feltűnik.

Epinephela Lycaon Rott. nőstényénél a szemfolt igen változó, így pl. egyiknek csak egy nagy, pupillátlan szeme van az 5. sejtben.

E. Janira ab. semialba Brd. fogtam oly nőstényt, melynél a felső szárny felülete egészen fehér, míg az alsó szárny csak kissé fehéres. A fonák oldalon a felső szárny szintén fehér, csak tő felé kissé sárgás; az alsó szárny világos-szürke, sávja világosabb, csaknem fehér.

Dahlström Gyula.

Pótlék a magyar bogárkatalógushoz.

E folyóirat mult évi (1898.) kötetének 99 —102. és 114—118. lapjain közölt első pótlékom megjelenése óta tekintélyes számú adatok birtokába jutottam, melyeket ez alkalommal közlök. Ezen

újabb adatokkal bogárfaunánk a következő képet mutatja: 1239 nem, 6256 faj és 886 fajváltozat, tehát összesen 7142 alak, melyhez bozzájáruul még 49 kétes vagy importált állat; törlendő ¹⁾ azonban 24, marad tehát 7118.

Cicindela camprestis L. var. *rubens* Friv. — I. Budapest; *C. soluta* Latr. var. *violacea* Csiki — I. A törzsalak társaságában, de ritka.

Carabus cancellatus (emarginatus) var. Sequensi Beuth. — VII. Janikovac.

Bembidion (Pseudolimnaeum) viridimicans Dan. — V. Kerczi hegység, Bucsecs.

Trechus (Anophthalmus) Páveli Csiki — VII. Fuzine.

Zuphium Chevrolati Cast. (*transsilvanicum* Csiki i. 1., *Herculis* Ganglb. i. 1.) — V. Déva, VI. Herkulesfürdő.

Cymbiodita marginella Fabr. var. *testacea* Speiser — I. Kalocsa.

Deubelia (Bernh) diabolica Bernh. — V. Brassó.

Oxyroda solitaria Kr. — V. Keresztényhavas; *O. recon-dita* Kr. — V. Bucsecs; *O. soror* Thoms. — II. Fertőtó; *O. (Bes-sopora) Deubeli* Bernh. — V. Bucsecs, Bulleató; *O. amicta* Er. — II. Fertőtó.

Astilbus canaliculatus Fabr. var. *Mandli* Bernh. — II. Fertőtó.

Atheta (Pycnota) paradoxa Rey. [*Colpodota Skalitzkyi* Bernh.] — II. Fertőtó. V. Erdély; *A (Liogluta) Spaethi* Bernh. — VI. Herkulesfürdő; *A (Metaxya) marina* Rey — II. Fertőtó; *A. (Oreostiba) bosnica* Ganglb. — V. Negoj, Bucsecs, Keresztényhavas és Rodnai havasok.

¹⁾ A faunából *törlendők*: *Carabus violaceus* var. *cyaneolimbatus* Bielz. nec Kr. (= var. *Méhelyi* Gaglb.) *Trechus parengensis* Ganglb. (nom. i. 1.), *Hydroporus obliquesignatus* Bielz (= *Genei* Aubé), *Cephennium delicatum* Reitt. (= *carpathicum* Reitt.), *Loricaster Viertlii* Reitt. (= *testaceus* Muls.), *Meligethes Gredleri* Reitt. (= *umbrosus* Sturm), *Bacanius consobrinus* Aubé [Petri, irod. 269. p. 10] (= *Abraeus globosus* Hoffm.), *Stenomax lanipes* L. (= *incurvus* Küst. = *aeneus* Scop.); *Otiorrhynchus latipennis* Boh. (= *sabulosus* Gyllh.), *O. irritans* Herbst (= *multipunctatus* F.), *O. banaticus* Stierl. et *chrysomus* Boh. (= *Lužyi* Stierl.), *O. illyricus* Stierl. (= *signatipennis* Gyllh.), *O. pachyscelis* Stierl. (= *tumidipes* Stierl.), *Phyllobius artemisiae* Desbr. (= *piri* L.), *Ph. Heydeni* Stierl. (= *maculicornis* Germ.), *Ph. pineti* Redtb., *croaticus* Stierl. et *Apfelbecki* Stierl. (= *argentatus* L.), *Ph. ophthalmicus* Stierl. (= *cinerascens* F.), *Polydrosus Merkli* Kaufm. (= *sericeus* Schall.), *Barypithes carpathicus* Reitt. (= *styriacus* Seidl.), *Eusomus Beckeri* Tourn. (= *ovulum* Germ.), *Sitona bicolor* Fahrs. (= *humeralis* Steph.)

Javitandók: *Cymindis Frivaldszkyi* Rtrr. = *violacea* Chaud.; *Leptomastax hypogaeus* Pirazz. = *mehadiensis* Friv.; *Dasytes Viertli* Schlsk. = *Oertzeni* Schlsk.; *Otiorrhynchus montigena* Friv. = *Mocsáryi* Csiki; *Donacia fenniea* auct. nec Payk. = *Malinovskyi* var. *arundinis* Ahr.; *Adoxus obscurus* var. *vitis* auct. non F. = *villosulus* Schrnk.

- Tomoglossa (Kr.) *luteicornis* Er. — II. Fertőtő.
 Leptusa *curtipennis* Aub. — V. Brassó.
 Philonthus *Ganglbaueri* Bernh. — VI. Herkulesfürdő.
 Xantholinus *Wingelmülleri* Bernh. — V. Negoj.
 Stenus *alpicola* Fauv. — V. Alpes Transsylvaniae; St. *excubitor* Er. — II. Fertőtő; St. *obscuripes* Ganglb., Bernh. — V. Bucsecs, Rodnai havasok. St. *intricatus* Er. — Hungaria.
 Platysthetus *Burlei* Bris. var. *Luzei* Bernh. — II. Fertőtő.
 Trogophloeus *anthracinus* Rey — II. Fertőtő.
 Coryphiodes (Bernh.) *Deubeli* Bernh. — V. Rodnai havasok, Ünnökő, Bucsecs
 Cephennium *banaticum* Ganglb. — V. Erdélyi havasok. VI. Dél-Magyarország.
 Neuraphus *rubicundus* Schm. — V. Erdély VII. Croatia; N. *coronatus* J. Sahlb. — V. Erdély; N. *bulgaricus* Reitt. — VI. Dél-Magyarország.
 Euconnus *chrysocomus* Saulcy — Hungaria; E. *Sturanyi* Ganglb. — VII. Plitvicai tavak.
 Astagobius (Reitt.) *angustatus* F. — VII. Croatia
 Spelaeodromus (Reitt.) *Pluto* Reitt. — VII. Velebit.
 Choleva *nivalis* Kr. — V. Királykő.
 Nargus *Nikitamus* Reitt. — VII. Croatia.
 Catops (Sciodrepa) *Watsoni* Sp. var. *amoenus* Reitt. — VII. Velebit.
 Liodes *lucens* Fairm. — Hungaria
 Agaricophagus *Reitteri* Ganglb. — Hungaria.
 Agathidium *Bisonti* Reitt. — VI. Dél-Magyarország.
 Peltinus (Muls et Rey) *alutaceus* Reitt. — II. Fertőtő.
 Microptilium (Matth.) *puchellum* Allib. — II. Fertőtő.
 Trichopteryx *suffocata* Holid. — Hung. sept.
 Dacne *pontica* Bedel — VI. Herkulesfürdő.
 Lycoperdina *banatica* Ganglb. — VI. Herkulesfürdő.
 Cryptophagus *Skalitzkyi* Reitt. — III. Beszkidek.
 Atomaria *acutifrons* Ganglb. — VII. Croatia; A. *Hermi-nae* Reitt. — Hungaria; A. *affinis* Sahlbg. — Kárpátok. VII. Croatia; A. *soror* Ganglb. — VI. Herkulesfürdő.
 Latridius *Rybinskü* Reitt. — II. Fertőtő.
 Corticaria *Pietschi* Ganglb. — VI. Herkulesfürdő.
 Epuraea *Deubeli* Reitt. — V. Keresztényhavas.
 Soronia *oblonga* Bris. — VI. Dél-Magyarország.
 Meligethes *fulvipes*. Bris. — VI. Dél-Magyarország; *anthracinus* Bris. VI. Herkulesfürdő; M. *aeneus* Fabr. var. *semiaeneus*. Ganglb. — VI. Herkulesfürdő; M. *sulcatus* Bris. — V. Erdély; M. *acicularis* Bris. — V. Erdély.
 Saprinus *curtus* Rosh. — Hungaria.
 Acritus *minutus* Hbst. var. *tataricus* Reitt. — Hungaria.
 Cetonia *aurata* L. var. *bilucida* Reitt. — Hungaria.
 Potosia *affinis* And. var. *pyrochrous* Reitt. — Hungaria.
 Agrilus *fuscosericeus* Dan. — I. Kalocsa. VII. Szlavónia.

- Homaligus* (*Phaeopterus*) *flavangulus* *Spaeth* — VIII. Portoré.
- Ptinus* (*Pseudoptinus*) *gracilicornis* *Pic.* — Hungaria.
- Anobium* (*Nicobium*) *hirtum* *Illig.* — VII. Kraljevica (leg. Koca).
- Episernus granulatus* *Weise.* — III. Bocza (Liptó vm.)
- Hedobia imperialis* *L. var. senex* *Kr.* — II. Pápa (Wachsmann.)
- Mycetochara graciliformis* *Reitt* — VII. Croatia: Capeila.
- Omophlus* (*Odontomophlus*) *armillatus* *Brull. var. Mert-hae* *Reitt.* — VI. Mehádia.
- Lagria atripes* *Muls. var. tenuicollis* *Seidl.* — V. Nagyszében. VI. Temesvár.
- Osphya bipunctata* *F. var. obscuripennis* *Pic.* — I. Budapest, *var. vittipennis* *Seidl.* — Hungaria.
- Anaspis* (*Silaria*) *Ganglbaueri* *Schilsky.* — VIII. Zengg.
- Mordellistena rufifrons* *Schilsk.* — VII. Croatia; *M. Reichei* *Em.* — VII. Croatia; *M. brevicauda* *Boh. var. dives* *Em.* — VI. Mehádia.
- Otiorrhynchus geniculatus* *Germ. ab. capellae* *Apfb.* — VII. Croatia; *O. turgidus* *Germ. ab. velebiticus* *Apfbk.* — VII. Croatia; *O. cardinigeroides* *Reitt.* — VII. Belolasica hegység; *O. aurifer* *Boh. (Lefevrei)* *Gyllh.* — VII. Croatia; *O. aratus* *Dan.* — V. Rozsnyói hegyek, Bucsecs; *O. cosmopterus* *Dan.* — V. Zernesti hegyek; *O. carpathicus* *Dan.* — V. Negoj, Bucsecs, Rozsnyói hegyek; *O. Schusteri* *Stierl. (pristodon* *Dan.)* — V. Erdély; *O. stenorostris* *Apfb.* — VII. Fužine, Ludbreg, *O. orologus* *Heyd. (tenuis* *Stierl. 1899)* — VII. Velebit; *O. piceus* *Stierl.* — VI. Bánát.
- Mylacus bifoveolatus* *Stierl.* — V. Keresztényhavas.
- Phyllobius breviatus* *Desbr.* — VI. Mehádia.
- Barypithes armiger* *Dan.* — V. Rozsnyói hegyek.
- Rhinomias pyrorrhinus* *Dan.* — V. Nagyszében.
- Tropiphorus transsylvanicus* *Dan.* — V. Negoj, Bucsecs Keresztényhavas.
- Ceuthorrhynchus gibbicollis* *Schultze. var. dilatatus* *Schultze.* — V. Erdély; *C. trimaculatus* *F. var. hybridus* *Schultze.* — VI. Dél-Magyarország; *C. plumbellus* *Schultze.* — V. Brassó; *C. liliputanus* *Schultze.* — I. Kalocsa; *C. rhenanus* *Schultze.* — V. Erdély; *C. Sequensi* *Stierl.* — VII. Croatia.
- Leptura dubia* *Scop. var. triangulifera* *Reitt.* — VII. Croatia.
- Dorcadion fulvum* *Scop. var. nigripenne* *Fleisch.* — II. Pilis-Maróth.
- Orsodacne cerasi* *L. var. melanura* *Fabr.* — I. Budapest. II. Szaár; *O. lineola* *Panz. var. flava* *Csiki.* — I. Budapest, Pilis, II, Bia-Torbágy V. Nagyszében; *var. marginata* *Csiki.* — V. Nagyszében. VI. Krassó-Szörény vm.
- Donacia simplex* *F. var. pulcherrima* *Hummel.* — II. Zala-Tapolca.

Plateumaris sericea L. var. *micans* Panz. — II. Öszöd.
V. Szt. Góthárd. Szászújfalú. VI. Bánság.

Gynandrophthalma tibialis Brull. var. *hungarica* Weise
— II. Pécs.

Chrysomela lichenis Richt. v. *moravica* Weise. — III.
Magas Tátra; var. *rihpaea* Weise. — V. Rozsnyói hegyek.

Anisostica strigata Thunbg. — Hungaria.

Platinaspis luteorubra Goeze var. *Karamani* Wse. —
VIII. Novi (Wachsmann.)

Scytnus rufipes Fabr. — Hungaria. Csiki Ernő.

Különfélék.

A retyezáti tavak Crustaceáiról tartott *Szilády Zoltán* előadást a^c Természettud. Társulat állattani szakosztályának 1899. nov. 5-iki ülésén. Felemlítette mint érdekesebbeket a *Diatomus tetricus*, *Alona intermedia*, *Branchipus diaphanus* és *Daphnia alpina* Dad. fajokat; utóbbinak eddig ismeretlen hímjeit is felfedezte. Az életviszonyok ismertetésére áttérve bizonyítja, hogy a fauna a tavak minősége szerint oszlik meg, s hogy talaj állandóság és geographiai származás szempontjából négy tőtypust lehet a Retyezáton megkülönböztetni, melyeknek külön-külön saját Crustacea fajaik is vannak. Érdekes, hogy a tengerszemekben nem speciális havasi, hanem jól alkalmazkodó közönséges fajokat találni.

Újszerű selyemtermelés. Glasgowban félmillió forint tőkével részvénytársaság alakult, a mely Hummel yorkshirei tanár találmánya szerint mesterséges úton fog selymet termesztetni. Nyersanyagul azt a selyemtartalmú pépes anyagot használják, a melyet bizonyos lárvának — valószínűleg egyike a számos vad selyemszövő hernyóknak — szétmorzsolása által nyernek akkor, midőn az már gubozódni készül. Ezt az anyagot folyó állapotban tartják és erős nyomással hajszálnyi csöveken átszorítják. A kijövő szálát megszáritják, felmotolázzák és chemiai úton még tartósabbá teszik. Voltaképen tehát csak a hernyónak természetes szövését helyettesítik mesterséges úton.

A petroleum mint rovarirtó szer. A petroleum egyike a legrégibb és legismertebb szereknek, de idegenkednek tőle, mert nagyon is erősen hat, a mennyiben nemcsak a rovarokat, hanem a növényt is megöli. Legújában *Smith* (New Jersey Agric. Experiment Station) *nyers* petroleummal megfelelőbb eredményre jutott. Ennek 40 %-os oldatát (vizzel) alkalmazta és azzal kivált a pajzs- tetves fákat nemcsak megtisztította, hanem szép fejlődésűvé, sőt gyümölcsözővé is tette. A kísérletet 1898. január havában 4000 gyümölcsfán tette meg, a nélkül, hogy azok egyike is kiveszett volna. Nyáron azonban nem kísérletezett, csupán télen s erre fekteti a fősúlyt.